

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortúra 1867. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppellik Alajosnál (Wollzeile 12. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyiteltéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY” 1868. évi folyamára.

A „K. Közlöny” előfizetési ára:

Egy évre	12 forint o. ért.
Félre	6 „ „ „
Évnegyedre	3 „ „ „
Egy hóra	1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, decz. 16. 1867.

(D.) Több felől kaptunk baráti kezekből leveleket, melyek azon nagy rensusust főtik, mit ottan a telekkönyvi személyzet kinevezése okozott, csaknem általánosan Királyhágón inneniekből állván az összes személyzet.

Miután az alkotmányos lét és önkormányzat egyik főkövetelménye az, hogy a jobb képességek országsszerte kellő tért nyerjenek, s kedvezések által egyes vidékek a mások felett ne domináljanak, miután Erdély értelmisége, szabadelvű s alkotmány mellett hűn kitartott fiai, joggal számíthattak arra, hogy elveik diadalával egyéni képességeiknek is újra megnyílik azon tér, melyről a haza érdeke s a passiv ellentállás hatályos harca úgy kívánván, nagy és közös elhatározással léptek vala; az erdélyi szabadelvű erőknél a kormánykörök általi ignorálása kérdésen kívül nemcsak fájdalommal esik, de magát a politikai jellemi erőt is megdöbentheti.

Részemről azért soha sem kelek azok védelmére, a mik ezen erkölcsi és logikai követelmények ellenére történnék, s midőn annyi sok meghiusult reményt, s annyi sok elutalt jogszerű követelményt látok, habár ismerem s eszemmel felfogom a sokoldalú kénytelenségeket is, nem tagadom meg, hogy lelkelem a világfájdalom némi nyomását érezem, s az emberi társadalomban az erkölcsi elégtételek érvényére nézve sokoldalú csüggedés lép el; és oly tért látok itt, melyen másokat vigasztalni nem tudok, magamat megnyugtatóval azzal, miképp egy egész nemzet életpályájának megtörése sem kérdés akkor, mikor a haza megtartásáról s a haza életébe begyökerezett veszélyek óvatos kiirtásáról van szó.

Magammal tehát tisztában vagyok s engem mi sem döbent meg, csak ha nagy politikai vagy jogi elveket, historiai igazságokat s alapokat látnék eljávva.

Azonban a telekkönyvi kinevezések irányában azon indignatiót egészen igazolva nem látom!

E tér egészen új az erdélyi képességek előtt, s az anyagi érdekeinkben oly mélyen vágó telekkönyvezés kérdése azt követeli, hogy azt valóban szakértők vezessék.

Tapasztaltuk Erdélyben a catastralis fölméréseknél a járatan egyének alkalmazása által mennyi anyagi romlásnak voltunk kitéve, mennyi újabb fölmérések, reclamatiók, kiigazítások következtek az ostoba eljárás után, mégis a végén is minden roszul ütött ki.

A birtok számbavétele az, a mivel tréfálni nem lehet, a melynek rendbehozatala körül éppen a birtokos érdekeiben áll, hogy gondatlanság, tudatlanság miatt helytelen eljárás ne történjék, a mely mulhatlan zavarokat idézne elé a csendes és biztos birtoklásban.

Azon szakemberek, kik a telekkönyvezésnél működtek, áthúzódtak egész Magyarországon működésükkel, s csak azt folytatják az erdélyi részeken, ily pályákra szakemberek szükségesek, azokat pedig, ha eleendő számmal nincsenek, külföldről is hozatják, nem csak egy ország távolabb részeiből.

Erdélyben nem folyván ekkorig telekkönyvezés, kipróbált erők e téren nincsenek, habár voltak egy néhányan, kik Magyaror-

szágon e téren szerzetek gyakorlatot, s kiknek nevét nem találni a kinevezettek között, reánk is kedvetlenül hatott.

A midőn így a szakismeretek követelményeinek az igazságügyminiszterium eleget kívánt tenni, nem mellőzte azon tekinteteket is, melyeknek ki nem elégítése okozza közöttünk azon visszatetszést.

Mert a kinevezettek a telekkönyvi személyzetnek csak vázát képezik, kétakkora személyzet fog még Erdélyből kinevezetni, s az eddigi kinevezettek hivatala az, hogy a többi a kezelés gyakorlatába bevezessék.

A miniszterium, a mint halljuk, a birtok érdekeit tartá szemelőtt, s reflectált Erdély azon szomorú tapasztalataira, melyek a catastralis fölméréssel a földbirtok részére bőven jutottak.

És épp ezért azt hisszük, hogy intézkedésében azon törekvés vezet, hogy a telekkönyvi felmérés hiányos és hibás, s a birtokosokra nézve kellemetlen ne legyen.

És a mint említém, a személyzet nagyobb része nincs kinevezve, a beadott folyamodások leküldettek Kolozsvárra a telekkönyvezési igazgatósághoz, hogy ottan állítsák össze a kinevezendők kombinációját, mint a hol a jelentkezettek képességeinek inkább utántekintethetnek, miután a miniszteriumok általában fősvényebbül vannak erdélyi erőkel ellátva — a mi elég sajnálatos dolog — hogysem ily népes személyzetre egészen biztos kombinációkat felállítani képesek lehessenek.

Ennélfogva — bárha a mint említém — sajnálom, hogy azon erdélyi néhány egyén, a ki a telekkönyvezésnél már működött, s ezt kétség nélkül bizonyítványai is igazolta, miért nem nevezetett ki előre is, mind a mellett méltatlanságot nem látok, inkább csak óvatosságot, s azon szál, nehogy alkorta feladat, a be nem gyakorlott erők mellett meghiusuljon.

Azt is meg kell fontolnunk, hogy ez nem valami állandó hivatali állás, nem több ez természetére nézve, mint a catastralis fölmérők, kiknek irányában az ember a kormánytól mindenekelőtt azt követeli, hogy megbízható mérnöki erőket alkalmazzon, hogy a dolgot el ne kontárkodják.

Ez a fő követelés a telekkönyvezésre nézve is, s az egész hivatás átmienti, a működők pár év alatt bevégeznek működésüket s tovább mennek, jó emléket hagyva maguk után, ha helyesen működtek, s a közhírtre nézve oly szükséges munkát sikerrel végrehajthaták.

Nem akarom tehát semmi esetre védelmembe venni az oly kormánykinevezéseket, a melyek egyes részek, helyek vagy tán az ország higgadtabb, de mindenesetre szabadelvű, s így jogszerűen tiszteletet s tekintetet követelő közvéleményével ellentétben állanak. Hogy e részben a miniszterium, illetőleg a kormánysszék és az erdélyi királyi biztos úr, kiktől a kormány szintén veszi informatióit, mennyire fognak tapintatosnak eljárni, azt majd a rendszeres hivatalok s bíróságok kinevezéseiből ítéltetjük meg; azonban a jelen esetre nézve — érte a telekkönyvi kinevezést — ítéletünkben a fenn elősorolt tekinteteket mellőznünk nem lehet, mert ez esetben nem hozhatnánk helyes ítéletet.

A közvélemény joggal követeli azt, hogy azok kormányozzák a népet, tegyenek s bíráskodjanak felette, kiknek úgy hazafias, mint egyéni jellemük jó hírből áll, s kik a közönség előtt nem ismeretlenek, ez a közvéleménynek jogos követelése, ámbár épp e közvélemény magával jön ellentétben, ha a mostani hivatalviselést is úgy fogja fel, mint a régi dicasterialis, vagy a Bach és Schmerling korszakabeli hivataloskodást.

Alkotmányos kormányzásnál, miniszteri felelősséggel, a tisztviselő nem adta el meggyőződését a kormánynak, s a bíró szabad és független, alkotmányos kormányon a pártok pártokkal cserélkeznek, s az állandó hivatalok nem kötelesek kormány változással apostatákká válni, ők teljesítik hivatalos kötelességeiket, de politikai elvekre nézve pártjokhoz hívek maradnak, sőt joguk van arra is törekedni, hogy ismét pártjuk jusson a kormánynak.

Egészen más szempontból kell tehát te-

intenünk most a hivatalviselést, de épp e szempontokért ésszerűleg a kormány csak oly tisztviselőket s bírókat nevezhet, kiknek alkotmányos jellemüket, az ország törvényeiből hű ragaszkodásukat, életük tényei kétségbe nem hozták.

Ez mint elv tagadhatlanul áll. Tudjuk s el is mondtuk, hogy nehéz nemzetiségi viszonyok ez elvben közöttünk némi kivételt megtérnek; de meggyőződésünk szerint ennyi kivétel a szabály ellen elég, s azon túl alig jöhet egyéb számításba a kiválóbb szakképességnél.

A telekkönyvi kinevezéseknél a főkérdés a szakképesség volt, továbbá az előre kinevezett az egész testületnek csak vázát képezik, a nagy többség, a mint értesülünk, az erdélyi részekből fog kinevezetni.

A székelyföldi urberiség örökvaltsága iránt az országgyűlésre beadott kérelem.*)

Tekintetes hongytűl! Országos bizalmu képviselő urak!! A magyar törvényhozó testület korszerű érettsége és jogtörténelmünk örök hálaemlékü nemzeti nagy ünnepe, az emlékeztetés 1848. évi Szentháromság vasárnapján az összes magyar hazában egyértelműleg kihirdetett és azonnal mindenütt életbe is léptetett urbéri törvényezikkekben minden addig létezett urbéri szolgálat és ebbeli utólagos magán fizetés is örökre eltöröltetett volt, és minden addig törvényes urbéri fekvőségnek országos pénzalapból leendő örökvaltsága nemzeti közbeesület és országos jótálláson biztosított vala.

Az e szerint meghonosított jogegyenlőség alapján tehát minden a magyar koronaország területén létezett urbéresnek urbéri fekvőségére nézt egyik a másikával egyenlő birtoktulajdonosi szabadság, s így az országos közjavadalom élvezésére nézt is egyik a másikával egyenlő részesedési jog adódott; ez elferdítetetlen igaz és azon megtagadhatlan tény, melyben a magyar nemzet is kimutatta, teljes nagyságban, miszerint nemcsak az ég magasságában, hanem a földön a társadalmi közéletben is van igazság és lehet boldogító élet is, csak az emberek jót akarjanak és jót tegyenek.

De közbe jövőn az általános nemzeti emelkedés, úgy a kihirdetett jogegyenlőség és törvényes igazság megpróbáltatásának is nagy napjai, a több évek előtt kihirdetve s már több éveken át közgyakorlatban is volt urbéri törvényezikkek tartalma a székelyföldet érdeklőleg az 1853-dik évi június 24-dikén kelt cs. kir. magas nyiltparancs kiadása következtében kétség alá hozatott, s annak a nemzeti közbeesület és országos jótálláson biztosított teljesítésébe függőbe tetetett azáltal, hogy a székelyföldi urbéresnek urbéri fekvősegeik minden fennállott s álló urbarialis törvények, határozatok és rendeletek ellenére a vármegyei urbéresek urbéri fekvősegeiktől megkülönböztettek.

Ezen megkülönböztetés elméletében a székelyföldi urbéres urbéri fekvősege székely örökségi természetű fekvőségnek állítatik, melyet az urbéres maga tartozik megváltani és elmaradott urbéri tartozásait is 1850. január 1-től utánfizetni; mit ha nem tesz, vagy tenni nem képes, ezen megkülönböztetés általános gyakorlatában törvényesség elé idéztetik, az első foku bíróság által rögtön elítéltetik és elmaradott tartozásaiba minden ingó javai elvételnek; s így mindenét veszítve, a törvény uralmának védelmébe bízott, de megvédtelem honpolgár, századokon átnyúló törvények által biztosított ősi hajlékából végpusztulásra kihányatik.

Az erdélyi urbéresnek ezen megkülönböztetése és örökvaltsága az ily módoni létesítése, elkezdve Szent István király korától, törvénykönyveinkben még nincsen megírva: a székelyföldi urbéres az országosan fennállott urbarialis törvények alatt a vármegyei urbéresekkel egy cathgoriában voltak mindig; a székelyföldi és vármegyei urbéri fekvősegek 1819—20-ban ugyanazon egy törvényes alapon conscribáltattak; 1846—7-ben az örökvaltság országgyűlési tárgyalásában Kolozsvárra a már conscribálva volt, s akkorban is urbéres kezeken levő urbéri fekvősegek Erdélyben mindenhol egyenlő természetűeknek — az örökvaltság egyenlő tárgyaiul — tekintettek, s mint egyenlőkről ugyanazon egy határozat keletkezett.

1848-ban az urbéresnek végképpeni meg-

*) Ezen törvény szövege háromszéki polgártársaink részéről azon kéressel küldetett be, hogy miután az nemcsak tárgyalás alá kerül, lapunkban adjuk ki figyelembevételükre. Szívesen tesszük s e fontos tárgyat ajánljuk képviselőink becses figyelmébe. Szerk.

szüntetése és örökvaltságának föltétlen kimondásakor, a már régebben conscribáltott és országosan elismert törvényes használatban levő, s így mind alakjára, mind lényegére nézt az egyenlő jogoság és törvényesség teljes kellékeivel egyaránt bíró vármegyei és székelyföldi urbéri fekvősegek különböző természetűekről egyetlen szót sem volt, s törvényhozási, igaz logikai rend szerint nem is lehetett; mert az urbéri fekvősegek meghatározása már korább tökéletesen bevégett tény volt; ekkor csak is az urbéri tartozások végképpeni eltörlése és az urbéri fekvősegek örökvaltsága határozatott el, törvényesített és tétetett közbe.

Következőleg az illetén egyenlő jogerőre emelkedett urbéri fekvősegek fennebb nevezett megkülönböztetése merőben törvénytelen tény, s csak is juris fictio lehet; ezt bizonyítja azon jelenlegi tényállás is, miszerint az első foku urbéri bíróságnak csak is ily alapon hozhatott határozatai ellen több sérelmes urbéres által tett folyamodásokra az urbéri föltörvényszéktől még egyetlen határozat sem keletkezett; mert a föltörvényszék belátván, hogy az első foku bírósági határozatok indokolása törvényeink értelmében törvénytelen, azokat függőben hagyta, bevárando a törvényhozó és magyarázó illetékes hongytűlésnek e tárgybani véglegesen döntő határozatát.

Országos törvényhozó és magyarázó képviselő urak! Alólirt és teljes bizalommal könyörgő kérelmesek az urbéri fekvősegeknek fennebb elmondott törvényellenes megkülönböztetése által polgári jogaink élvezésében kétszeresen — magán- és közjogilag — vagyunk megsejtve: meg vagyunk sértve magánjogilag, mert az összes hazában minden törvényes urbéri fekvősegekre nézt föltétlenül kimondott 1848-dik évi örökvaltsági törvény ellenére önmegváltásra kényszerítettünk; és meg vagyunk sértve közjogilag, mert a vármegyei urbérség és szászföldi dézma örökvaltságába is az érdeklött javadalmasokkal egyenlően fizetni köteleztünk.

Feltéve ugyanis, hogy ha a székelyföldi urbérség nem közpénzalapból megváltandó, akkor minő törvényes oknál fogva fizet a székelyföld minden adókötelezettje a vármegyei urbérség és szászföldi dézma örökvaltságába? és minő törvényes oknál fogva fizet abba kiváltképp a székelyföldi urbéres, kinek önmegváltásába senki sem fizet? törvényeink sehol sem mondják, hogy bizonyos esetben, minő az urbérség és dézma örökvaltsága is, a székely nemzetnek e végett a közpénztárba csak befizetési kötelessége van, de abból éppen hason czélra elhasználási joga nincsen; és azt sem mondják, hogy a székelyföldi urbéres tartozik saját urbérségét is megváltani, és e mellett tartozik még a vármegyei urbérség és szászföldi dézma örökvaltságába is fizetni; a társadalmi életigazság tiszta fogalmában pedig efféle kényszerítő factor legkevésbé sem föltalálható.

Mindezek folytán kettős sérelmünk törvényes orvoslása végett felhozott jogos érveinket összevéve, s ügyünk igazságának elvégre is megnyerendőt sikerében bízva, kétszeresen fokozott legbensőbb bizalommal folyamodunk a tekintetes hongytűlés mélyen tisztelt honatyákhöz alólirt székelyföldi volt urbéresek azon legalázatosabb kérésünkkel, miszerint méltóztassék a tks Hongytűlés, urbéri fekvősegeink örökvaltságára nézt a székelyföldön felállított törvényellenes megkülönböztetést — kettős sérelmünk egyetlen főokát merőben megsemmisíteni és urbéri fekvősegeinknek az országos közpénzalapból leendő örökvaltságát újból is kimondani — megerősíteni; alázatos kérelmünk oly törvényes és oly igaz, mint a milyen törvényes volt az 1819—20-beli országos urbarialis conscriptio, és a milyen igaz az 1848-ban kimondott örökvaltsági törvény.

Háromszéki 1050 volt urbéres által aláírva fölterjesztetett 1866. április 26-kán.

Közi: Kilyéni Dónát Pál.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése decz. 16-án.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök az irományokat mutatja be, köztük a Zimmermann J. András levelét, melyben a képviselőségről lemond. Szabenszék és város közp. bizottsága új választás eszközzésére fog felhívni.

Stoll Károly interpellálja a kereskedelmi minisztert a bányatörvény iránt, mire

Gorove István, keresk. miniszter, megjegyzi, hogy miután az illető bányakerületek, felosztításuk daczára, még mind nem nyilatkoztak, törvényjavaslatot előterjeszteni lehetetlen volt.

Lapunk jövő száma a szent ünnepek miatt szombaton jelenik meg.

Csiky Sándor határozati javaslatot ad be, melyben kéri a házat, hogy mondja ki kárhóztatását a miniszteriumnak az 1868. évi kiadott újonczási utasítására, miután még erre indemnyit nem nyert.

Kinyomatik s annak idejében tárgyalatik.

Felolvasatott az államadósságok egy részének elvállalásáról szóló törvényjavaslatnak a részletes tárgyalásokra elfogadott szövege, mely is szavazás útján végleg elfogadtatott. Ugyanezen határozatról a jegyzőkönyv még az ülés folyama alatt hitelesítettén, Radich Ákos jegyző bizott meg a törvényjavaslatnak a főrendiházhoz való átvitelével.

A napirend felvételénél a törvényjavaslat — kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslat. — Öt cikkre vita nélkül elfogadtatik. A 6. cikk-nél, hol a hajók lobogója határozatik meg, mely szerint az kétféle osztalván, egyik része Magyarországon, másik része a lajthántuli országok címét viselendő, élénk és hosszas vita fejlett ki; Somossy azon indítványára, hogy minden állam hajója a maga színét és cimereit viselje, e tárgyhöz következéssel szolt:

Deák Ferencz: Egy szerződés fekszik előttünk, melyet a magyar korona országai egy részről, a Felső többi országai más részről kötnek kereskedelmi viszonyaikra nézve. Tudjuk, hogy az európai kereskedelmi politika oda látszik irányozva lenni, hogy minél nagyobb vámterületek alakítsanak addig is, míg a világ teljesen bevezethet a szabad kereskedés révpartjába. Mi sem láttuk ezelszerűnek, hogy Magyarország külön vámterületet képezzen; ezen nézetben voltak a Lajthántuliak is magukra nézve. Ők is azt hítké, hogy nagyobb vámterület a kereskedésnek nagyobb előmozdítója.

Jelenleg a vámszövetség felett tanácskozunk, melyet a területre nézve köttünk. Ha valahol, éppen a szerződésnél van helye annak, hogy arról is szóljunk, hogy ezen vámterület mint vámterület, minő lobogó alatt tűzze a kereskedést.

Ez nem a politikai existenciára, hanem a vámterületre vonatkozik, s ezen kérdés még akkor is eldöntendő volna, ha Magyarország tökéletesen külön állana, külön király alatt minden tekintetben elkülönözve Ausztriától, s avval semmi más viszonyunk nem volna, mint szomszédságunk és azon vámszövetség, melyet köttünk. Például hozta fel a pénzügyminiszter úr és igen helyesen, a német vámszövetséget, a hol a souverain, a fejedelműl kezdve az utolsó pontig külön álló államok egy vámterületben egyesültek, s ezen vámterület lobogója volt: megállapított vámterületi lobogó.

A felhozott példákra csak azt jegyzem meg, hogy azon országok, melyek megemlítették, nem voltak másokkal ugyanazon vámterületi szövetségben.

Ivanka úr azt állítja, hogy az előbbi időkben Magyarországnak külön lobogója volt; erre azt jegyzem meg, hogy akkor Magyarország külön vámterületet képezett Ausztriától, most pedig nem fog külön vámterületet képezni, hanem azon tartományokkal együtt egy vámterületet alakít; ezen egy vámterület lobogójának megállapításáról van jelenleg szó.

TÁR CZA.

Növényhonosítás.

A növényhonosítással oly régtől és szép sikerrel fáradozott főtiszt. Katona Dienes úrtól a „Falusi Gazda”-ban következő érdekes cikk jelent meg.

Ama növények közül, melyeket t. Xantus János úrtól Amerikából kaptam, nálam a bõ termő vagy Xantus-szölő jelen évben először gyümölcsözött. Furmint nagyságu, fekete szemei édesek, húsosak, különös illatu muskotályfaj, fürtjei aprók, de számosak, szeptember hónap tökéletesen megérték. Megnemesedésének jeleit már is adta, mert itt szemei elég nagyok, Amerikában aprók, itt maggasra fut, csak legyen mihez kapaszkodnia, eredeti honában 3—4 talpnál nem magasabb, bár a fa mellett áll.

A vad narancsfának (Maelura aurantiaca) szép hat gyümölcsét szinte Xantus úr küldtén, magvaikról csemetéket neveltem, melyek eleve halkkal gyarapodtak; miután gyökereik megerősödtek, néhány példányok egy nyáron ölnyi termetre emelkedtek. Napos helyet, kövér agyagot szeretnek. Teljesek, hüvelyk hosszú, erős, füláncos tüveikkel, melyek a nekik rohant fene medvét is visszaszorongoznak. Eleven süvénynek alkalmasabbat nem ajánlhatunk.

Xantus úr szives volt nekünk Amerikából sok ismeretlen virágmagot is küldeni, melyeket éppen alakult amerikai társaságunk tagjai között elosztottam. A többi növények, melyeket Xantus úrtól kértem, de szülőföldére körünkbe térése miatt már meg nem szerezhettük, de vagy ő, mint amerikai földesúr, vagy más útzak valaha hozzánk szállíthatnak, a következők:

1. A valódi gyapotfa (Bombax pentadrum), melyet Xantus úr, midőn Észak-Amerikában keresztül 600 mérföldnyire iszonyatos vadonokon hatolva, a Californiáig tervezett vasútnak, mint nagy karaván fővezére, vonalt jeletetett és vágatott ki, Arkansas folyam környékén Laramie erőd melletti erdőben látott, oly tájon, melyen 24

Senkinek sincs eszében Magyarország kereskedelmi lobogójából politikai állásra következtetéseket vonni. Miért ne állapíthatna meg valamely külön alakult, több részekből álló vámterület a maga kereskedelmi szövetségében egy oly lobogót, mely az egész vámterületnek megfelelően, melynél mindkettőnek színei és cimere egymás mellett egyesítve volnának s e részben is a paritás elve tartatnék meg. (Élénk helyeslés a középén.)

Valóban szomorú volna, ha a vámszövetség megkötésénél közösen megállapított közös lobogó a nemzet politikai állását veszélyeztetné. Ha ni a magunk alkotmányos állását másként nem tudjuk megővni, azzal bizony nem fogjuk azt megmenteni. Én tehát a törvényjavaslatnak ezen szakaszát pártolom. (Élénk helyeslés a középén.)

E beszéd után még többen szoltak pro et contra.

Szavazásra kerülén a kérdés, a szerkezet elfogadtatott.

Radich Ákos a kiváló kedvezményben részesített ausztriai „Lloyd” társulat ellen emel szót, s egy módosítványt nyújt be, melyben kívánja, hogy Magyarországon csak azon mértékben segélyezze e társulatot, a mely mértékben nekünk hasznot hajt.

Gorove I. kereskedelmi miniszter igéri, hogy e módosítványban kifejtett elvekre tekintettel lesz. A felolvasás s a szerkezet elfogadása a mai gyűlésen a 10. cikkig terjedt bezárólag. A 9. dikre gróf Vass Samu és Papp Alajos nyújtottak be módosítványokat a consulatokra nézve.

A gyűlés 3 1/2 órákor oszlott el.

A főrendiház ülése decz. 18. kán.

Radich Ákos a képviselőház jegyzője áthozza az államadósságokról szóló törvényjavaslatot, s ezt a jelen volt, 74 főrendi tag, Szögyény M. László és gróf Szécsen Antal beszédei után, kivétel nélkül elfogadja.

A képviselőház ülése decz. 19. én.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök több kérvényt nyújt be és jelenti, hogy Komáromy György képviselői állásáról lemondott. — Ezután

gróf Mikó Imre közlekedési miniszter felel Kiss Miklós által minap tett és a gabnaszállítást illető interpellációra, kijelentvén, hogy a kormány kötelességének tartja a kivitel akadályait lehetőleg előmozdítani. Együttal azon meggyőződését fejezi ki, hogy hasonló forgalmi akadályok gyökeres orvoslására csak egy mód van, t. i. vasutálózatunk kiegészítése és a kiviteli határállomások szaporítása. (Helyeslés.)

Manojlovics Milán és több (román s szerb) képviselő utasítatni kéri a nemzetiségi ügyben kiküldött bizottmányt, hogy jelentését jövő évi januárban terjessze elő.

Ezt a ház Bónis Sámuel indítványára határozatilag kimondja.

Elnök figyelmezteti a képviselőket, hogy még igen fontos kérdések várnak eldöntésre, tehát

R^o fagyok uralkodnak. Mennyi hasznot ígér nekünk ily pamutfa, mely nálunk még dúsabban diszlenék, mint ama sokkal komorabb tartományban.

2. A törpeszilvafa (Prunus chincasa), mely ugyanazon tájkon vadon terem, alacsony termető, de teljes nagy szemű szilvával.

3. A meszkite nevű nagyon hasznos takarmányfű (Algarobia glandulosa), mely szinte különb természetű kedvezkedend, mint zordon honában.

4. A gramafű, mely télen is szép zöld marad; Xantus úr szerint felséges és páratlan takarmányfű, melynek magvait Xantus úr a washingtoni főkormányának küldvén, azokat nagy tesszéssel fogadta s az államok közt kiosztotta.

5. A spanyol tölgyfa (Quercus elongata), az említett tájkon közönséges; zsinelynek erős, tartósság tekintetéből hasonlíthatatlan.

6. A réti rizs (Oryza occidentalis) vizmeléki nedves helyeken oly sűrűn terem, hogy közte másféle fű alig látható; ilyen állapotban magvai aprók, de az értelmes mivélés, jobb föld, jobb éghajlat, minő a miénk, bizonyosan megmehesítnék, mint ama bõ termő szölőt is.

7. A hakberri és pekán pálmafák, Amerikában a mieinknél sokkal erősebb fagyokat kiállanak, hogy ne állhatnák tehát a mieinket ki e diszes fák érdemesek arra, hogy magvaik, vagy csemetéik által angol kertjeinkbe szállíttassanak, hát ha nálunk még majd jóízű gyümölcsöket is hozandnak, mely ékesség leszén, különösen a magasztos és karcsu pekán palma, városainkban, mezeinken is.

8. A schrankia augustata, Xantus úr szavai szerint oly ritka és oly keresett luxus-virág az európai tüveg- és meleg-házakban! itt pedig (Amerikában) ezer és ezer mértföld van vele borítva — reggel és este kimondhatatlan kedves illattal fűszerezi a levegőt.

Méltó a tervetől ki vitelre egy amerikai énekes madár, sokszavú rigó (Turdus polyglottus), melyről Xantus úr ezeket írta: „tollára nem igen szép madár, akkora, mint egy közönséges házi galamb és dallamai változatosságával minden tekintetben felülmúlja az európai fülemilét, — éjjel tiszta és csendes időben 2—3 mértföldre is elhallik szá-

zárak el.

Ezen figyelmeztetés folytán Deák Ferencz indítványára végzésileg mondta ki a ház, miszerint megvárja képviselőit, hogy engedelem nélkül nem fognak eltávozni.

Következett a vám és kereskedelmi szerződés feletti részletes vita Várady G. módosítványt ad be.

Az egyedáruasság kérdéséhez Somsich Pál szolt, kijelentvén, hogy ha az egyedáruasság netán annyi időre alapíttatnék meg, mint a mennyire a szerződés szolt, abba soha sem adná beleegyezését.

Lónyay, pénzügyminiszter, hatásos beszédben tárgyalja a kérdést, megvilágítván azt minden oldalról, kiemelvén különösen, hogy az egyedáruasság a két minisztérium közt csak egy évre szándékolatik fentartatni; felhozza, hogy a sora nézve addig is ki van mondva az árak mérséklése, s a visszaélések meggátlása; a dohány egyedáruasságát illetőleg pedig, melynek rögtöni megszüntetése egyebek mellett, még több százezer, az állam számára termelt család vagyoni állásának teljes megingatásával járna, megjegyzi, hogy a várakozásnak lehetőleg megfelelő intézkedések fognak addig is életbe léptetenni. — Kimutatván az azonnali megszüntetéssel járó hátrányokat, azzal fejezi be beszédét, hogy egy évi időköz elég módot nyújtand a kiegyenlítésre, s a kérdés legcélszerűbb megoldására. (Beszédét alkalmaig közölni fogjuk.)

Többen szoltak még a kérdéshez, míg szavazásra kerülén a vám és keres. szövetség részleteiben is elfogadtatott.

A holnapi ülés tárgyainál az 1868. diki év három első havára szolt költségvetés, s az izraelitákra vonatkozó törvényjavaslat tüzetvén ki, az ülés eloszlott.

A képviselőház ülése decz. 20. án.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök több időközben beérkezett kérvényt terjeszt elő.

Ezután következett a napirend, azon törvényjavaslat tárgyalása, mely által a kormány felhatalmaztatik, hogy 1868. év elején a mostani adókat beszedhesse.

A központi bizottmány felolvasott jelentése, a mely a kormány által kért 3 hónap helyett 4 hónapot véleményez megadandónak.

A képviselőház, az idevonatkozó és főleg egész terjedelemben közölt törvényjavaslatot mind általában, mind részleteiben egyhangulag elfogadta. — Erre

a ház előző határozati javaslatot nyújtott be, mely által a kormány oda volna utasítandó, hogy az 1868. diki év első 4 hónapjának eltelté előtt terjessze elő a budgetet.

Ki fog nyomatri és annak idején napirendre tüzetni.

Tárgyalatott továbbá az izraeliták emancipációjáról szolt törvényjavaslat, melyet a képviselőház mind általánosságban, mind részleteiben elfogadott.

va, mely szeszélyes pajzánsággal a tollas és emlős állat világbeszédét páratlat hüséggel utánozza és minden utánzásra egy jóízű nevet, oly szívűből fakadva, hogy a ki csak hallja, kénytelen kacagásában részt venni. Mióta Amerikában tartózkodom, száz meg száz sokszavú rigót hallottam, de mondhatom, ugyanazt a dalt nem hallottam általunk kétszer ismételni. A hány dalt énekelnek, az mindig új, s egyik szebb és kedvesebb a másiknál, az előbbinél.

Magyar irodalom.

— Szász Gerő magasabb szellemű muzsája ismét egy becses gyűjteménnyel gazdagította irodalmunkat. „Költemények” czim alatt Pesten Ráth M. bizottmányában éppen most jelentek meg újabb költeményei. A 318 lapra terjedő, diszesen kiállított mű igen becses olvasmányt szolgáltat; ez általában a királyhágbontli lapok részéről is kitüntetöleg fogadtatik. A magyar lyrai irodalom ujabbkori dalnokai közt bizonyára Szász Gerő az elsőrangnak közé tartozik, s addig is, míg bővebb ismertetést adhatnánk, ajánljuk e művet olvasóink becses fi gyelmébe.

— „A magyar szabadságharcz története, 1848—1849,” írta Vargyas Endre, kiadja Heckenast G. Pesten. E munka, melynek első füzetét átvizsgálók, megérdemli, hogy olvasóink fi gyelmébe ajánljuk; mert abban valóban népszerű, világos s mégis komolyan szabatos modorban látjuk megindulni a nagyszerű tárgy történelmi rajzát. Ez egy bõ terjedelmű s mégis olcsó mű; 50—60 negyedrétű iven, 70—80 képpel fog megjelenni, 10 füzetben, s az egésznek előfizetési ára 3 ft.

— „Törvények és hivatalos rendeletek gyűjteménye.” A nemzeti felelős kormány visszaállítását fogva kiegészítő jegyzetekkel, szerkeszti Ökröss Bálint hités ügyvéd s magyar kir. igazságügyminiszteri titkár. IV. dik füzet, Pest, kiadja Heckenast G. E becses és hiteles kiadvány füzetekint 50 kr. Ajánljuk a hivatali testületek és tisztviselők, valamint mindazon honfitársaink figyelmébe, kik államéletünk fejlődésének ezen adatait átnézve figyelemmel kívánják kísérni.

Végül báró Wenckheim Béla több interpellációra válaszolt, melyekre, valamint az ülés részleteiből ismertetésére még visszatérünk.

Pulszky Ferencz beszéde.

(A képviselőház dec. 12. ki ülésében.)

T. ház! Az előttünk fekvő kérdés, a mint azt már az előtte szoltak kifejtették, nem jogi kérdés; mert mindamellett, hogy Komárom város igen érdemes követe szépen kifejtette, hogy az államadóssághoz indirect uton még 1848 előtt is mindig hozzájárultunk az által, hogy a közbenső vámvonal egyenesen a mi kárunkra, s az örökös tartományok érdekében volt felállítva, mindamellett még a lajthántuli részen sem találkozott senki, ki ebből valaha azt következtette volna, hogy az államadósság terhe a mi jogi kötelezettségünk. E tekintetben nagyon világos az 1867. XII. törvény-cikk, mely világosan fenntartja Magyarországon régi jogát, hogy t. i. az nem köteles jogi tekintetben az államadósság bármínő részét elvállalni, melyben azonban készenek nyilatkozunk egy részét méltányosságból elvállalni. Ugyanezt fejtette előttem szolt, általam igen tisztelt Ghyecz képviselőtársunk, a ki tulságosan kimutatta, honét eredtek az államadósság egyes tételei.

En azonban azt hiszem, hogy midőn az ár növekedik s szomszédunk földjét már-már elborítással fenyegeti, hogy azután a mi birtokunkat is elborítsa, ha mi akkor sietve árkot vonunk, melyen a víz lefolyhasson, nem igen szoktunk kérdezősködni, nem igen szoktunk kutatni, vajjon a forrás, melyből az ár kibugyog a mi földünkéből, vagy a szomszéd birtokából, vagy éppen egy harmadik területéből fakad e. Az előttünk fekvő kérdés, a mint mondtam, tehát nem jogi, sőt merem mondani, nem is financialis, de tökéletesen politikai színezetű. En e kérdés mint ilyet is kívánom fejtegetni. (Halljuk!)

Midőn az 1848. diki forradalom kiütött, az 1848. diki törvényhozás, sőt mondjuk ki világosan, annak vezére, igen merészen, igen ügyesen felhasználta az alkalmat, és az országnak minden kívánalmait, melyek 300 év óta kifejtettek, s jogosan fejtettek ki, öszpontosítván, azokat törvényes uton és törvényes alakban terjesztette fel a Felső elé, s a Felső szintén törvényes uton és törvényes alakban elfogadta ezen törvényt; mi pedig mindnyájan azt gondoltuk, hogy egy szebb, jobb jövőnek megyünk elébe.

Igaz is, hogy akkor tökéletesen kiegyezkedtünk volt, fejedelmünkkel; hanem éppen ott rejtett az 1848. iki időszaknak hiánya, hogy míg Magyarországnak fejedelméhez való viszonyát tökéletesen tisztába hozta, és azt respectáltatta, és újra megerősítette a kevesebb tekintet fordított ama kapcsokra, melyek nem a jogból, hanem a tények erejéből fejtettek; azon kapcsolatok, melyek összefűztek a lajthántuli népekkel; a kötelelékre, melyeket 300 esztendői együttlett szőtt. Kiegyezkedtünk a Felsővel, de ki nem egyezkedtünk akkor a többi tartományokkal, s ez volt a hiba, mely később magat megboszulta.

Igy sok kérdés maradt, mely nem volt meg-

— Falusi gazdáinknak a következő munkát ajánljuk, mely Pesten kir. udvari könyvkereskedő Grill Károlynál éppen most jelent meg: „A hasonszenvi állatorvos,” vezérkönyv gazdák és háztulajdonosok számára, miképp lehessen a lovak, szarvasmarhák, juhok, sertések s kutyák betegségeit hasonszenvi gyógymód szerint gyorsan és olcsón orvosolni; a gyógyszerek lajstromával és azok készítmódjának leírásával. Dr. Günther e tárgyú munkája 12 dik kiadása után Náray Imre beleegyezésével írta Remény Gusztáv. — Beküldött: Országos naptár 1868. ra. Szerkeszti Reső Ensel Sándor. Kiadta Heckenast. Pest. Ára 2 ft. 176 lap; tartalomdús, sok érdekes adattal s hasznos ismertetésekkel.

— Az 1849. diki évi magyar hadsereg feloszlatásának okai az aradi s temesvári táborozással. Írta Potemkin Ödön, honvédszár-hadnagy. Pest. Lauffer Vilmos tulajdona. Szerző előszavában elismeri, hogy 1848—49. történetének leírásához fogni hazánk történetész Horváth Mihály „Magyarország függetlenségi harcának története” czimű nagyszerű művének megjelenése után, vakmerő vállalkozás lenne; ő nem is e nagy korszak történelmét akarja adni; hanem elsorolja mindazon eseményeket, melyeknek szemmel látó tanúja volt. E munkát szerző még 1862. ben saját alá írását, de az akkori sajtóviszonyok közt nemcsak hogy nem jelenhetett meg, hanem a cs. kir. rendőrség által a kinyomott példányok megsemmisítettek, szerző pedig börtönre ítéltetett. Most e munka szabadon megjelenik, s ez is adatul szolgál arra, hogy milyen derék emberek azok, a kik azt hirdetik, hogy ma is ott állunk, a hol a Schmerling idejében állottunk.

— „Néptanoda,” ez a czime a pécsi tanító-egylet közlönyének, mely Salamon József szerkesztése mellett 8 rért alakban megindula. Megjelen egy hóban kétszer; előf. 10 hóra 2 ft.

— A „Méhecske,” ifjúsági hetilap, megjelenik minden vasárnap egy iven, színes borítékkal, szerkeszti Sz. Kalocsa Róza. Ez éppen most Pesten meginduló hetilap első száma igen ügyesen van szerkesztve; előfizetés félévre 3 ft.

oldva, melyeknek megoldása azonban szükséges volt. Az akkori kormány — bizonyoságot tehetek arról, hiszen némi részben magam is részt vettem benne, s Bécsben reám volt bízva ezen igen nehéz kérdések iránti alkudozás — az akkori magyar kormány egész őszinteséggel akarta, kívánta ezen kérdéseket a jogosság alapján megoldani; de azoknak megoldására szükséges lett volna joakarát felülről, s szükséges lett volna bizodalom alulról; szükséges lett volna mindkét félről oly biggadság, mely az akkori időkben csakugyan nem létezett, de nem is létezhetett.

A mellőzött kérdések az átalakulás utáni első napokban mindjárt felmerültek. Felmerült különösen az államadósságok kérdése; felmerült az oly alakban, a melyben elfogadható nem volt. Egy autograph levél iratott ugyanis a nádorhoz, melyben fontosságra, tekintetre sem méltatva Magyarország jogait, ignorálva az országgyűlést, egyszerűen és szárazon az kérdezett: akarja-e Magyarország az államadósságnak egy negyedét elfogadni, vagy nem?

Előrelátható volt, hogy ezen száraz és kiméletlen levél, mely, mielőtt az országgyűléssel közölhetett volna, vagy csak annak vezérfiaival, már a bécsi hivatalos újságban megjelent; előrelátható volt, hogy ezen levél célja nem a kiegyezés, hanem az volt, hogy visszaautasítsák; az volt, hogy a többi tartományok érdekeit e visszaautasítás által sértve lássák; az volt, hogy a tözsde ellenünk feljadjuljon, és az abszolutizmussal szövetkezzék, és így történt, hogy, midőn az abszolutismus nálunk fellépett, nem csupán a kamarillával volt harcunk, mert ez ellen megállhatott volna oly nemzet, minő a magyar; hanem küzdünk kellett azon sympathiák ellen is, melyek az abszolutismust túlnan támogatták; hiszen sokan vannak még közöttünk azon időkben, kik 1848. szeptemberben Bécsbe fölmentek; emlékezzenek ezek csak vissza, mily hideg fogadtatásra találtak azon pillanatban, midőn mi, mint szabad nép szabad nép elé léptünk, s midőn országgyűléstünk egy bizottsága odament és felkérte a német országgyűlést, hogy küldjön ki ő is bizottságot, melylyel a fenförgő kérdéseket megoldhatnának, elutasítottunk általa; elutasítottunk nem az abszolut kormány, hanem az ottani tartományok képviselői által. Voltak azon időkben férfiak, s magam is közéjük tartoztam, kik azt vélték, hogy a szabadság ingyen soha semmi népnek nem jutott országyrésztül; hogy azt meg kell vásárolni pénzen vagy véren, sokszor pedig mind a kettővel. Az első felszólításra azonban mi a szabadságot pénzen megvásárolni nem akartuk. A vér jutott nekünk országyrésztül. Foit is patakokban, s pedig a legnevesebb ver; s e verbot dicőség fejtett ugyan ki, de szabadság nem. Hallgatók a bekövetkezett időkben; hallgatók gyásznapjainkról; nekem akkor a számkivetés jutott országyrésztül. De abban sem feledkeztem meg soha arról, hogy magyar vagyok, s nem feledkeztem meg kötelességemről, hogy a magyarnak, ki akkor a külföldön még kevésbé volt ismert, annyi barátot szerezzenek, a mennyit bírok.

Ezen barátok közt alig volt nevesebbektől, alig volt egy is, a ki mélyebben felfogta volna hazánk ügyét, mint Cobden Richard, a nagy közgazdász, s Angliának halhatatlan parlamenti tagja. Nem egyszer beszélgettünk mi kedélyesen Magyarország és az ausztriai birodalom jövőjéről; (Halljuk!) s én gyakran panaszkodtam neki, hogy ezen kormány éppen a maga és a népek érdeke ellen, kiket a gondviselés kezére bízott, megrontja még a jövőt is, s hogy azért, hogy szélességet az egyik napról a másikra kielégíthesse, a fát levágja, csupán, hogy gyümölcsöt élvezhesse, leszedésük kis fáradságának megkimelésére. Sokszor panaszkodtam, hogy a tözsdek Ausztriát és az abszolutismust támogatják, nem pedig a szabadságot; sokszor panaszkodtam, hogy egyelőre discontirozzák a jövőt és hazánkra s az egész birodalomra a legnagyobb bajt idézik.

Ilyenkor pedig Cobden Angol modorában, midőn én fölmelegedtem, mindinkább növekvő hidegvértséggel mosolyogva annyit mondott: „Az úr nem érti, hogy Ausztria éppen ezen pazarlása és könnyelműsége által egyengeti az utat, a melyen én vissza fog kerülni Magyarországra; az úr nem érti, hogy az abszolutismus pazarlása éppen a szabadság magvát hinti el. Hiszen az abszolutismus éppen az az átka, hogy nincs ellenőrködése, hogy éppen azért, mert szélessége senki ellen nem áll, éppen azért a pazarlás útjára tereltek. (Tetszés a közép.) Jaj volna a nemzeteknek, az elnyomott nemzetek szabadságának, ha az abszolutismus jól tudna gazdálkodni.” (Tetszés a közép.)

„Az abszolutismus soha sem gazdálkodik jól, megrontja hitelét, mig végre oda jut, hogy össze kell hívnia a nemzeteket és azt mondania nekik: építetek, miután én annyit rontottam!” (Élénk helyeslés a közép.)

Angliában lévén, az ottani viszonyok között nem sokára álltam, hogy nem volt igazságom még akkor sem, midőn a tözsereket, a kapitáliszt oly szent indignatioval, mint akár Szontaght, akár Török Sándor barátim, megtámadtam azért, hogy az abszolutismust támogatják. Álltam nem sokára, hogy a pénz, a nagy tőke nem gondol sem az abszolutizmussal, sem a szabadsággal; de gondol a biztonsággal. Mindaddig, míg a tözsde az abszolutis-

musban a rendet látja képviselve, mindaddig, míg a szabadságban az anarchiától fél: mindaddig az abszolutismust fogja támogatni, a szabadságot ellen fog törekedni (Élénk helyeslés); de a mint átlátja az ellenkezőt, mindjárt megfordítja szerepét. (Tetszés a közép); Madarász József a fejét csóválja.) T. barátom, a ki a fejét csóválja, igen könnyen fogja átlátni azt, a mit éppen mondtam, a tapasztalásból.

Kéves esztendeje mult és láthatta, hogy a pénzvilágban egyszerre nagy mozgás uralkodott, hogy egyszerre azon osztrák állampapírok, melyek oly kényelmesen ott beverték esztendőig az amsterdami, augsburgi, frankfurti és baseli bankárok bibliothekájában szépen bekötözve, kötet kötet mellett, csupa metalliques, mindezen állampapírok, melyek ott oly kényelmesen voltak elhelyezve, egyszerre honvégyat kaptak (Derülttség), mind vissza kezdettek mászni Bécs felé, honnan kikerültek; és azon pénz, mely ezuttal felszabadult, hová ment? Amerika papírjait kezdték vásárolni, azon Amerikáét, melyben akkor helháboru dühöngött; mert a tözsde, a tözserek átlátták, hogy az amerikai helháboruban is már a rend csirája van lerakva, mig ellenben az osztrák abszolutismus már előjele az anarchiának, melynek mulhatlanul be kell következnie. Ez pedig történt Richmond és Sadova előtt.

Midőn visszakertültem Magyarországra, azt találtam, hogy a kiegyezkedés munkája már folyamatban van. Örömmel láttam, hogy a mult tapasztalataink okultunk. Láttam, hogy meg nem elégszünk azzal, hogy fejedelmünkkel kiegyezkedtünk, hanem ki akarunk egyezkedni azon tartományokkal is, melyekkel 300 esztendőn át sem az ő, sem a mi akaratumk szerint, de mégis együtt voltunk, együtt éltük állami életünket, melyből éppen azért sok oly kötelek származott, mely nem a jogból, hanem az életből nőtte ki magát.

Elbatároztuk, hogy azon tartományokkal, mint szabad nemzet szabad nemzettel, a paritás alapján és csak úgy, ha ők ugyanazon szabadsággal, ugyanazon constitutionalismussal és parlamentarismussal bírtak, mint mi, ki akarunk egyezkedni. Ugyanazért ezen javaslatot, mely most előttünk fekszik, nem tekinthetjük úgy, mint törvényt: ez egyezmény. Ha pusztá törvény volna, meglehet, én is azt mondanám, hogy biz az terhes és jobb szerettem volna, ha alátja más volna. De ez egyezmény; ezt nem egy rész csinálta, hanem mind a két rész és azért nagyon valószínű, hogy mindkét rész terhesnek véli. Ez az egyezmény alapja, ez az egyezmény természete. S csakugyan látom, hogy ezen egyezmény ellen sokan, kiknek véralakta kissé nevesebb, panaszkodnak; látom, hogy ugyanaz történi a túlsó oldalon is, s ha a két országgyűlésben mondott beszédeket halljuk, azt sem tudjuk innen hangzik-e hozzánk a panasz, vagy pedig onnan, még pedig olyanok részéről jön a panasz, kik különben nem éppen egy párthoz tartoznának.

En azt tartom, hogy ezen egyezmény igazságos criteriuma éppen abban áll, hogy azzal sokan úgy ezen, mint a másik oldalon nincsenek megelégedve. Ha pedig nem akarunk egyezkedni, ha mi ezen egyezményt elvetjük, akkor világosan elvetettük az alapot is, a melyen szabadságunkat felépítettük. Ez a főnézet, mely engem ezen törvény elfogadásánál vezérel. Én nem csodálkozom azon, hogy azok, kik a közöstygi törvényt rosznak tartják, s kik azt hiszik, hogy az jogfeladás, — annak következei ellen természetesen szintén protestálnak; — nem csodálkozom azon, hogy azok, kik nincsenek még egészen tisztában magunkkal, valjon ezen egyezmény rosz-e vagy jó, kik annak jóvoltában kételkednek, hogy ezek bizony nem szeretnek kifolyásához hozzájárulni, hogy halasztani akarják, továbbra húzni és több felvilágosítást kérnek ezen ügyben, mindamellett, hogy ezáltal azon kényelmetlen helyzetbe jönnek, mely éppen reakció nem illik, hogy tudniillik sokan azt találják, hogy ők a halasztó pártot képezik, bár meg vagyok győződve, hogy ők a haladók táborához tartoznak. Miután azonban nincsenek tökéletesen meggyőződve a közöstygi törvény helyességéről, természetesen csak nagyon kétkedve és nehezen tudnak, vagy éppen nem akarnak hozzájárulni annak következeihez, miből az folyik, hogy ők tekintetnek circumvallatoknak, conservativeknek, holott ők igazi, valódi liberálisok, és a haladást kívánják épp úgy, mint bárki közülünk.

Jól értem én ez állást, a mint jól értem a miénket is, kik egyszerűen azt mondjuk, hogy mi elfogadjuk e terhet, mert ez szabadságunk ára. Ugy nézzük mi ezt, mint árát azon szabadságnak, melynek elébe tekintünk; úgy nézzük ezt, mint előkészítést azon alapnak, melyben talán századokra kiható kifejlődésünk gyökeredzik.

Jól tudom, hogy midőn a cultusminiszter itt legelőször említette a szabadság nevét, volt néhány hang, mely azt kérde: hol van hát a szabadság? Igen csodálkozom, hogy itten e teremben még azt kérdehti valaki, hol van a szabadság?

Ott van az abban, hogy a nép szabadon választja képviselőit, — ott van abban, hogy a nép szabadon választott képviselői e teremben a törvények felett discontálnak, — ott van a szabadság, hogy ezen népképviselőknek többségét repraesentálja a felelős minisztérium; ott van a szabadság, hogy ezen minisztériumon kívül senki egyéb nem

hormányoz Magyarországon. (Élénk helyeslés a közép); nyugtalanság a balon; zaj; halljuk, halljuk!

Ott van a szabadság, hogy ezen országgyűlésen kívül nincs senki, ki törvényt hozhasson Magyarországnak; (Tetszés a közép) ott van a szabadság, hogy mindenki szabadon mondhatja ki véleményét; ott van a szabadság, hogy mindenki egyesülhet, és az egyesülési jog nincs korlátozva; ott van a szabadság, hogy municipalis jogunk annyira fenn van tartva, mint sehol más helyütt Európában; (ellenmondás a szélső baloldalon); ott van a szabadság, hogy senki törvényes birájától el nem vonathatik. (Csiky: Kivéve Kossuth Lajost! Élénk felkiáltások a középben: halljuk! halljuk!) Ha mindebben nincs szabadság, akkor csakugyan nem tudom, hol van szabadság! (Helyeslés a középben; mozgás a baloldalon.)

Hanem erre nekem azt mondják: ezen szabadságnak nincs biztosítéka addig, mig nekünk nincs magyar seregünk, tulajdon seregünk. (Balról: Igaz! úgy van!) Meg kell vallanom, én szintén azok közé tartozom, kik kívánják, még pedig a dynastia érdekében kívánják, hogy legyen magyar seregünk; hanem midőn ezt kívánom, tökéletesen elnézek szabadságunk biztosítékától; mert minden tekintet és minden elismerés mellett, melylyel a nemzeti seregek hazafisága és szabadságszeretete iránt viseltetem, mégis tudom azt, hogy nincs olyan sereg, mely szervezetlenül fogva a nemzet szabadságának biztosítéka lehetne.

Más országokban azt találjuk, hogy bárminő a sereg, mihelyt állandó a sereg, mindig a főbatalomnak biztosítéka, nem pedig a nemzet. (Élénk helyeslés a közép.) Az angolok nem abban látják biztosítékukat, hogy seregtik nemzeti, hanem abban, hogy az kicsiny. (Helyeslés a közép.) Én másban látom a nemzet szabadságának biztosítékát. Én a nemzet szabadságának biztosítékát a nemzet jellemében látom, úgy a mint azt előttem szólott képviselőtársunk Bónis Sámuel igen szépen kifejtette; látom azt a nemzet jellemében, a nemzet szívósságában, a nemzet szabadságszeretetében, és nem másutt; de találok ezenkívül még a fejedelem jó akaratában, melyet ő esküjével megpecsételt; találok továbbá a nemzet anyagi jólétében.

Hanem, midőn az anyagi jólétről szolunk, sokan vannak, kik azt fogják mondani, sőt mondták is itten: igen, de hisz éppen most oly roppant terhet vállalunk magunkra, mely a nemzet anyagi jólétét sújtja; más eljárást kellett volna követni, azon eljárást, hogy mikor a deputatio felment Bécsbe, akkor előre sürgette volna: devalváljuk a nagy államadósságot; reducáljuk, — mint némelyek mondták, — a kamatot, mint mások a tőkét.

Hallottam itt egy általam igen t. szónoktól azt, hogy a másik oldalon is, a Lajthán túl, van egy igen tekintélyes párt, mely szintén kívánja a reduciót, a devalvatiót, vagy öszintén kimondva: a bankrottot. Hallottam, hogy van egy igen tiszteltreméltó férfi, ki egy párt élén áll, s ki tán előbb utóbb a minisztériumba is be fog jutni, s ez a nagyon t. férfi ily nézetektől nem idegenkedik; hanem másrészt azt is hallottam, hogy mindamellett, hogy a célt sokan kívánják, mégis mindenki irtózik eszköztől; hogy ott mindenki kívánja, miszerint a devalvatio megtörténjék; de senki sem, hogy a neve ahhoz kötve legyen; azt kívánják, hogy a gesztenyét más vegye ki a parászból.

Ez pedig bennem azon eszmét kelti fel, hogy ily műtéttel talán még sem oly tiszta, és hogy azzal kezünk bizony egy kissé bekormoznók. Igen jól átlátom tehát, hogy ha arra bírhatták volna a magyar küldöttséget, hogy az egyezmény feltételül az államadósságok meg nem fizetését, a bankrottot kikösse, találkoztak volna sokan a Lajthán túl, kik ugyan dörzsölték volna kezeiket és megörültek volna azon, hogy Magyarország kényszeríti őket a hitszegésre, annyiban, hogy szavukat meg ne tartás; és majd azt mondják vala az egész világnak: mi ártatlanok vagyunk, mi seummiképpen nem akarjuk hitelezőinket megcsalni, hanem, ezen átkozott magyarok ráuk rontottak és azt kívánták feltételül, hogy mi előbb csaljuk meg hitelezőinket. (Derülttség)

Azt meg kell vallanom, hogy egyénileg legalább köszönetet szavazok az országos deputatióknak, hogy ezen kelepezebe be nem ment, hogy a solidaritás elvét magától elutasítván, egyenesen kimondotta, mennyivel járulhat az államadósságok kamatainak évenkénti fizetéséhez; hanem hogy az államadósságok kezelésébe bele nem avatkozunk, nem avatkozunk a ti unificatiótokba, reduciótokba! Ha ebből lesz a nyereség, ám legyen a tiétek, vegyétek a nyereséget mindazzal, a mivel össze van kötve.

Ugy tudom, hogy a nyereség ritkán egészen tiszta; úgy tudom, hogy ha aranyat keresünk, azt előbb ki kell az aknából hoznunk, mely bizony sáros és piszkos. Ha nyernek, hadd nyerjenek, én nem irigylem tőlük; de én fenn akarom tartani Magyarországot hitelét seplőtlenül. Fialat nemzet vagyunk; valjon szép lett volna-e, ha azzal kopogtatunk be az európai conventbe, hogy szomszédainkat arra kényszerítettük, volna, miszerint szavukat meg ne tartsák? (Élénk helyeslés a közép.)

En seplőtlenül akarom fenntartani Magyarországot hitelét; sokszor lesz ezen hitelre még szük-

ségünk. E pillanatban is ott állunk a pénzvásárou. Azt tudom, hogy sok alkalom leend még, midőn hasonló szereppel fogunk előállani, és kívánám, hogy tudja mindenki, miszerint a magyar megtartja szavát és reducióról nem álmodozik. Mert ha a multra nézve reducálunk, uagyon közel fekszik a gondolat, hogy majd a jövőben sem tartózkodunk a reduciótól.

Azt kívánom, tudja a világ, miként, ha vitéz volt a magyar amaz időkben, mikor a vitézségen fordult meg a nemzetek sorsa, most a democratia korszakában munkás is tud lenni. (Élénk helyeslés.) Kívánom, hogy az egész világ tudja, hogy valamint egykor kétségbevonhatlan volt lovagiasságunk, úgy most szent előttünk a becsület, melylyel az adott szót sértetlenül megtartjuk. (Élénk helyeslés.) Ezeknél fogva az előttünk fekvő törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk éljenzés és taps a középben.)

Ausztria.

Bécs, decz. 18. A követekháza mai ülésében a kormány a polgári perrendtartásra vonatkozó törvényjavaslatot terjesztett elő. A cultusminiszter közlé a házal, hogy ő Felsége a bécsi egyetem új épülete számára szükséges telkeket engedélyezte, s hogy az építés azonnal megkezdethessék, a kormány az ez évi költségvetésbe 200,000 forint fel is vétetett. A ház egy vidéki lelkésznek a ház által a concordatum-kérdésben tanúsított magatartása ellen beadott nyilatkozatát visszaautasítani határozta, miután az a ház méltóságát sértőnek találta.

— A „Correspondenz“ jelenti: Az olasz követ gróf Barral az ötöt visszahívó parancsnak itteni kézbesítése végett ide érkezett, s innen új állomásra Brüsszelbe utazik. Utóda, Cialdini tábornok még huzamosabb ideig Florencozban marad. A „Presse“ ma esti lapja hírlí, miszerint a Mexicoból csak imént visszatért követ báró Magnus, báró Werthert fogja valószínűleg felváltani. A „Wanderer“ esti lapja azon hírt hozza, hogy a montenegrói fejedelem Konstantinápolyba két követet küldött, kik az antivari, vagy spizai kikötő átengedését fogják követelni, s megtagadás esetében kijelenteni, hogy Montenegro a szerbek követeléseit támogatván, igyekezni fog azokat elfoglalni.

— A lajhántúli miniszterválságról, mely a jelen pillanatban a bécsi hivatalos körök foglalkoztatja, egyik bécsi újság a következőket írja: A lajháninneni parlamentáris minisztérium alakításának kérdése új stadiumba lépett: Auersberg Carlos hg, mint értesülünk, a minisztérium alakításától visszavonult, és pedig azért, mert Herbst tanár vonakodott a kabinetebe belépni. Ma délelőtt Dr. Giskra bizott meg a kabinet alakításával, s ő Hasner, Waser, Berger s Brestl urakkal tévé magát összekötöttésbe. Ez utóbbi meghívást nyert azon conferentiára is, melyet b. Beust dr. Giskrával tartott. Pénteken, miután az alkotmánytörvények szentesítése kihirdetett, meg fognak történni a választások a delegatiókba. A birodalmi-tanácsnak szombaton tartandó s az elnapolás előtt utolsó ülésében b. Beust az új minisztériumot mindkét házban be fogja mutatni. Dr. Giskra miniszterelnök s honvédelmi miniszter leend. Taaffe gróf megmarad belügyminiszternek.

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. Nehány nap előtt a „Moskwa“ egy programmot hozott, melyről nem lehet tudni, valjon az irányadó körök nézetével ugyanazonos-e, mely azonban az orosz nép nagy és fontos része kilátásainak nyújtja képét, s melyet a politikai helyzetre vonatkozólag figyelmen kívül hagyni nem lehet. Ezen program szerint, Oroszországra nézve három kérdés létezik a külföldi politikában: a lengyel, a keleti és a szlávkérdés. Az utóbbit a „Moskwa“ „a jövő problémájának mondja mely egyelőre tekintetbe sem vehetetik.“ Áttérve a két más kérdésre, a „Moskwa“ úgy vélekedik, hogy a lengyel kérdésben Oroszországgal szemben Francia, Angolország és Ausztria áll, mialatt a keleti kérdésre nézve még bizonytalan, valjon Franciaország hajlandó volna-e Ausztria s az angol cabinettel Oroszország ellen fellépni. A szláv néptörzsek egyesülését illetőleg, melynek érdekében Oroszország a német egységet óhajtaná felhasználni, a program a lengyeleket, — de csak mint politikai fajt, — nem azonföül a magyarokat s osztrák-németeket mondja a legveszélyesebb ellenekek.

FRANCIAORSZÁG. 16-ról a „La Presse“ írja: Biztosan állítják, hogy ma este a párisi külügyminisztériumban diplomatiai conferentia tartatik. A pápai nuntius, Ausztria, Anglia, Porosz s Oroszország vesznek abban részt. Hogy a dolgok állása Párisban folyvást komoly, azon körülmény is bizonyítja, hogy minden intézkedés meg van arra téve, miszerint a római francia megszálló hadsereg 50 egész 60,000 emberre emeltessék. Mac Mahon tábornagy tegnap óta ismét Párisban van. Ő Lyonban volt, hogy ott szemlét tartson. Tegnap a tábornagy Carrobert marschallnál ebédelt s állítólag így nyilatkozott: „La Prusse n'ose pas soutenir l'Italie de peur d'être trahie par elle.“ (Poroszország nem meri támogatni Olaszországot, mert fél, hogy elárulatik általa.)

— Odessából az „Ind. Belge” nek távir-
ják: „Hiteles forrásból jelentik, hogy Ausztria és
Angolország közei Konstantinápolyban a portának
jegyzéket nem nyújtottak át, csak Fuad basával
közölték, hogy tanácskozásiak következtében a négy
hatalmasság jegyzékében kifejtett tekintetek a ki-
vánalmakhoz csatlakoznak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A hivatalos lap a következő legfel-
sőbb kéziratos hozza: Magyar igazságügyministe-
remnek magyar Kuriam kebelében alakítandó er-
délyi legfőbb törvényszéki osztály ideiglenes szer-
vezetéről vonatkozó előterjesztését egész kiterjedé-
sében helyben hagyván, ezen osztályhoz Pap Va-
zul Lászlót alelnökké, továbbá Pap Alajost, An-
gyal Györgyöt, gr. Bethlen Gábot, Bümches
Frigyest, Ocsvay Ferencet és Ládai Ágostont
rendes bírakká, Hilibi Gál Jánost, Bíró Miklóst
és Plecker Józsefet pedig segéd-előadókká ezen-
nel kinevezem és egyúttal megengedem, hogy az
erdélyi legfőbb törvényszék jelenlegi tagjai közül
Kirchner Frigyes, Bologa Jakab és Fekete
Sámuel közbírák szabályszerű nyugalapotha helyez-
tessenek. Kelt Schönbrunnban, 1867. decz. hó 9. én.
Ferencz József, s. k. Horváth Boldizsár, s. k.

— A városi képviselőtestületnek
szombaton ülése volt, midőn törvényszéki ülnöknek
Szabó Károly, egyesbírói segédnek Csányi
Ferenc és árvi bizottmányi számvivő ülnöknek
Gothárd József Választatot meg.

— Felső-Fehérmegyéből írják nekünk:
Mint értesültünk, megyénkben a főispáni szék üre-
sedésbe jött; sokat szenvedett politikai administra-
ciónk új vezetőjéül gróf Haller Ferencet rebesge-
tik. A gróf elősmert loyaltásu hazafi, kinek buzgó
és kitartó fáradozásának volt eddig is köszönhető
megyénk politikai biggadsága — mint választott
főbírói tevékenysége által kiérdemelte a közbizal-
mat — megyénk tehát örvendetes átalakulásnak
néz elébe.

— Az 1867-dik év II-ik felére megha-
tározott erdélyi földterhermentesítési kötvények ki-
sorsolása folyó év és hó 31-én délelőtt 9 órakor
az ország házában a királyi főkörmányszék tanács-
termében nyilvánosan fog megtartatni.

— Ujon kinevezett telekkönyvi hivatal-
nokaink már megérkeztek. A munkálatok jóformán
csak tavaszszal vendik kezdetüket.

— Kopogtatván a farsang, megemli-
jük, hogy a színházi alarezos bálók január 16 és
18-án fognak megtartatni.

— Miután a „M. Polgár” közelebbi szá-
mának hírharangjában kétszer szedette ki a „Kö-
zlöny” nevét, illő, hogy mi is megemlékezzünk róla.
A „M. Polgár” látta egy hozzá írt levélből, hogy
a „K. K.” magartatása azon gondolatra adott al-
kalmat a „vidéken” (hol?), hogy „kormány kö-
zege vált.” Ezt írta neki a vidék! Egy ezé-
dulában. — Tehát a „Közlöny” kormány-közeg; a
„M. Polgár” pedig ezután még országgyűlési
tudósításokat is fog közölni. Ez eléggé
érthető most az előfizetések kezdetén. Hanem hát
nekünk is talált írni valamit, többi közt, az a vi-
dék; nem ugyan a „M. Polgár” politikai maga-
tartásáról, ehhez eddig még hozzátetni sem igen
bátorkodtak. Egyszerűen emlékeztetett egy nagyon
ismeretes adomára, mely így hangzik: Kiáradt fo-
lyón gázolt át a cigány s felfohászokodott: Szent
Kleofás! segíts a tulsó partra, akkora viaszgyertyát
adok mint a karom; elérte a tulsó partot s így
dűmmögött: elég lesz talán akkora is, mint a kis
ujjam. — Különös, hogy éppen e perczben akad
kezünkbe a „Magyar Polgár” egyik előfizetési fel-
hívása is.

— Mint M. Váráshelyről írják, a ma-
rosi kertlet Berenczey Lászlót és Matskási Fe-
rencet választat meg a k. fehérvári státusgyűlésre
képviselőül.

— A jó irányú „Sieb. Blätter” közelebbi
számát, a pesti kir. postahivatal azon ürügy alatt,
hogy nincs bélyeggel ellátva, lefoglalta; később,
midőn már megszűnt újság lenni, kiültt ugyan a

tévedés!; hanem azért a nevezett lap azon gya-
nuja, hogy a reactio keze idáig is elért, még nincs
eloszlata. Reméljük, illető helyről nem késnek fi-
gyelmeztetni az ilyen különösen tévedő hivatalno-
kat. — E füst alatt ajánljuk is e hazafias szel-
lemtől átlengett napi lapot; ára félre 6, évné-
gyedre 3 ft.

— A hunyadmegyei honvédegylet a
jövő 1868-dik évi január 4-én délelőtt 9 óra-
kor a dévai nemzeti kaszinóban közgyűlést tartand,
melyre minden igazolt honvéd-bajtársak illemmel
meghívottak. Egyúttal figyelmeztetik mindenki, hogy
az igazolást akár a központi, akár a vidéki iga-
zoló-bizottságnál a közgyűlés napjáiig megejtse;
ellenesethen az egylet nem lenne képes a névsort
összeállítani és a központi országos bizottmánynak
beküldeni, annálkevésbé az igazoló-jegyeket kiállí-
tani. Kelt Szászvároson, 1867. december 18-án.
Krasznay Pál, h. őrnagy, egyleti alelnök.

— Beküldetett: „Adatok a 11-ik zászló-
alj történetéhez, tekintettel az 1848—49 ki esemé-
nyekre.” Egy honvéd magánjegyzetei. A történe-
lemhez hű, s a hős zászlóalj lépteit nyomról-nyomra
kísérő művet még élvezhetőbb teszi az őrnagy író
nemes szerénysége, ki, bár, mint látszik, e zászló-
alj egyik legvitézebb katonája lehetett, személyét
sehol sem tolja előtérbe, s egy sorban sem talál-
kozunk egy önnön magára rakott dícsérrel, mi
hasonló műveknél nem éppen mindennapi esemény.
Ára a csinosan kiállított munkának csak 50 kr.

— A színházalap javára közelebből a
„Cydoni alma” kerül színpadra.

— Tehetséges színészünk, Ujházy
Molier egy classicus vigjátékát, „Tartuffe kép-
mutató”-t választat jutalomjátékaul, mi a jövő
szombaton lesz.

— A lapok telve vannak a Felső-ada-
kozásaival, melyek úgy a prot., mint a kath. el-
szegényedett egyházközségekre kiterjednek.

— Lapunk mai számával küldjük szét az
előfizetési felhívást a „Riadó” költemények az
1848- és 49-diki függetlenségi harcokból, szerkeszti

Lécztalvy B. László, kiadja Stein János, muzeum-
egyleti könyvtáros. E vállalat jótékonykezéssel van
egybekötve, 100 forint a honvéd-alap, 100 forintot
pedig a helybeli nőegylet gyarapítására ajánlott
fel kiadó a jövedelemből. Tekintve a jótékony célt,
a hazafias kiadó áldozatkészségét, mely a mai si-
lány pénzügyi viszonyok között valóban méltányolható,
de másfelől e vállalat korszerűségét és e gyűjte-
mény terjedelméhez képest kiváló olcsóságát, me-
gen ajánljuk az olvasó közönségnek; különösen a
közelebből érdeklő egyletek figyelmét felhívjuk a
jótékonykezéssel érdeklő. Az antologia jövő 1868-ik
év május havában jelen meg és mintegy 400 köl-
teményt fog tartalmazni; e szerint az eddig meg-
jelent hasonló nemű gyűjtemények között a legter-
jedelmesebb és árat tekintve, a legolcsóbb leand.
Ára e 2 kötetnek 2 ft.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázatok. Fogarason egy gyógyszer fel-
állításával adományozott személyi jog megnyerésére
dec. 20-tól számítandó hat hét alatt. — Ákosfal-
ván egy most felállítandó postamasteri állomásra
dec. 20-tól számítandó négy hét alatt — Torda-
megyében Disznajó és Csikszékben Csik Rákos
helységekben most állítandó postamasteri állomá-
sokra dec. 20-tól számítandó négy hét alatt.

Árverések. Kolozsmegyében Faragón Janka
Lajos fekvői január 17. — Felső-Fehérmegyében
Bodolán Trandabour Vlád juhnyája december 28,
január 11.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Dec. 22-kén: 5% Metaliques 100 ft 55.70.
5% Nemzeti kölcsön 100 ft 65.—. Kamat 58.40.
1860. Kölcsön 82.10. Bankrészvény 678.—. Hite-
l-intézeti részvény 200 ft 184.30. London 10 ft st.
100 ft 23 3/4. kr 121.30. Ezüst 119.25. Cs. királyi
arany 5.76.

Dec. 21-kén: Földterhermentesítő kötvény. Ma-
gyarországi 70.50 Erdélyi 65.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

1867. Karácsoni ajándék 1867.

Igazi ékszerek

legolcsóbb vételforrása

Minden darab a cs. kir. bélyegző-hivatal által meg van vizsgálva s a próbával
ellátva.

Fuchs Nándor arany-, ezüst- és ékszer-cikkék gyára Bécsben,

főraktár saját arany- és díszárú-kereskedésében,

Leopoldstadt, Taborsstrasse 4 sz. a Ferdinand-híd mellett,

ismeretes modora szerint gyárt jó ezüstből, Nro 3 (18 karatos) arannyal behúzza, a leg-
újabb s legizetesebb férfi és női ékszer-cikkéket, melyek fény- és tartósságban a massi-
v arany-ékszertől legkevésbé sem különböznek s ezen arany felület által, évek után használat
után is szép kinevezéskükből semmit sem vesztenek.

Részletben is a legolcsóbb gyári áron és biztosítás melletti árulás.

Chemiset-gombok, 1 pár facon, 1 ft 20, guiloch, 1 ft 50, email, 1 ft 70, leginó-
mabbak felrakással vagy valódi kövel 2-3 ft. Ungnyak-gombok, 1 dr. 50, 70, 80 kr.

Manchette-gombok, nagytélek, 1 pár facon, 2 ft 50, guiloch, 3 ft, email, 3 ft 30, leg-
finomabb felrakással vagy valódi kövel, 3 ft 50 kr. 4 ft.

Karperecek, különféle alakban, 8-tól 30 frtig.

Férfi-tűző-tűk, email, 2 ft, valódi gyönggyel, türkizszel vagy kláriszszal, 2 ft 50, kövel
rakva 2 ft, 2 ft 20 kr.

Gyűrűk, 1 ft 20, 2 ft, 2 ft 50, 3 ft, 3 ft 50; Pecsétnyomó-gyűrűk, hőlgyek számára
3 ft, urak számára 3 ft, 3 ft 50, 4 ft 4 ft 50 kr.

Láncok: óraláncok, rövidék 5 1/2 — 16 ft, hosszuk 12 — 20 ft, női óraláncok kapoc-
csal, 5 ft 50 krtól kezdve; nyakláncok kereszt vagy medallion számára, 4 ft 50
krtól kezdve. (3-3)

Broche-ok, fülbevalók, finom email felrakással, valódi gyönggyel vagy türkizszel, 1 garni-
(kerék) kicsiny 9 ft, nagy 11 — 13 ft, golyócskával 10 ft, legdivatosabb cseppel-
12, 13 — 15 ft, broche-ok vagy fülbevalók egyedül az egész garnit. felrakában.

Broche-ok fényképek számára (szabad üveggel vagy fedve) 6 — 10 frtig.

Medallionok, guiloch, 2 ft 50, email, vagy guiloch, 3 ft 50, 4 ft 50, 5 — 5 1/2 ft, fülrat-
lat kicsinyek 4, nagyok 5 ft, minden tetszés szerinti betűvel 5 ft, email. keresztel
3 1/2 ft, finom felrakással, valódi gyönggyel vagy türkizszel 4 ft 50, 5 ft 50, 6, 7, 9, 10 ft.

Szívecskék (kinyitók) email és valódi gyönggyel, kicsinyek 2 ft 50, közepesek 3 ft,
nagyok 4 ft.

Kereszteskék, simák 1 ft 80, email. 2 ft facon, nagyok 3 ft.

Gyermek-fülbevalók, 1 pár lencse, sima 1 ft 60, cseppelkel, valódi kláris vagy türkizszel
2 ft 50, 3 ft, golyóval (vagy cseppel) email. valódi gyöngy vagy türkizszel 4 ft 50.

Szekerények (Etnis) kisebb tárgyak számára 40 kr, karperecek számára 1 ft 1 garnit. bro-
che és fülbevaló számára 1 ft, 1 nyaklánc számára kereszt vagy medallionnal 1 ft.

Ezüst-árak is

(a bélyegző-próbájával) fejéren vagy aranyozva.

Medallionok, email. 2 ft, 2 ft 50; finom felrakással 3 ft, 3 ft 50, 6 ft; kereszteskékkel 50
kr, 80 kr, 1 ft, 1 ft 20 kr.

Női nyakláncok, kereszteskék vagy medallionhoz, 2 ft, 2 ft 20 kr.

Óraláncok, rövidék kláriszszal, fejér 3 — 4 ft, 4 ft 50, 5 ft, aranyozva 3 ft 50 4 ft 50, 5 ft
50, hosszuk fejérek 6 ft 50, 7 ft, aranyozva 7 ft 50, 8 ft.

Karperecek, gyermekek számára, 3 ft 50 krtól kezdve; nők számára (fülratlat is) 4 ft
50 — 12 ft, valamint minden másnemű ékszer a legolcsóbban.

Mindenféle massi-nyakláncok, jegy-gyűrűk, lencsék, használat gyári áron.

Megrendelések a teamebbi cím alatt, a pénzösszeg bermentes beküldése, vagy utánvé-
tel mellett pontosan teljesíttetnek.

Oly cikkek, melyek nem tetszenek, veszteség nélkül becséréltetnek. — Árúrok elenge-
dést kapnak.

Pénzbeküldés vagy utánvétel mellett mustrák sőt egész assortiment-ek is szét-
küldetnek választás végett, s a meg nem tartott darabokért a pénzösszeg azonnal visszaküldetik.

Nagy választék egész sorozatban

Cziriák Samunál

a hidutezában a hidkapu mellett Kolozsvárrt

kapható:

Legfinomabb Czukornak fontja 34 kr.
Finum Lagunair kávénak 72 "
Finum valódi Ceylon kávénak fontja 80 "
Legfinomabb valódi Ceylon kávénak fontja 84 "
Legfinomabb valódi Cuba kávénak 88 "
Legfinomabb . . . Cuba gyöngy kávénak fontja 96 "
Legfinomabb Petroleumnak (Salongaas) fontja 18 "

Ugyint: különféle legfinomabb Théák, valódi Jamaikai-rumok és
mindennemű fűszer árak a legutányosabb árakban.

Mindenféle valódi angol és másféle czernek, valódi pottendorfi fehér
kötő és stikoló gyapottak leszállított gyári árakban.

Bolt változtatás.

Altlírt mély tiszteltet tudomására adja a t. cz. közönségnek, miszerint óra
raktári helyiségét a bel-monostortezából főtér 263 számú tek. Knausz urnó
házába folyó év december 20-án teendő át.

Azon reményt táplálva magamban, miszerint a t. cz. közönség az eddig pon-
tosságom és szolgálat készségem által kivívott nagybecsű bizalmát tovább sem vo-
nandja meg tőlem.

Egyszersmind szerencsém van jelenteni, miszerint ujonnan nyitott óra-
raktárat a karácsonyi és újévi ajándékokra nézve, igen izletes arany és ezüst
órakkal, s láncokkal jutányos árakon az alább írt árjegyzék szerint árusít-
szereztem fel. (391) (6—)

Árjegyzék:

1 darab ezüst henger óra másodpercz mutatóval	12 forinttól 14 forintig.
1 " " " borgony óra	17 " 22 "
1 " " " " kettős ezüst köpenyvel	22 " 36 "
1 " " " " angol szerkezettű óra kristály üveggel	18 " 28 "
1 " " " " női arany henger óra	30 " 55 "
1 " " " " " borgony óra	45 " 75 "
1 " " " " " férfi " " óra	45 ftól egész 110 frtig
1 " " " " " remontoir ezüst óra	22 " 55 "
1 " " " " " arany kettős köpenyvel	100 ftól egész 180 "

Különösen figyelemre méltók az ujonnan érkezett Ingo (Pendule) óráim, nagy
aranykeretű fali, asztali, zenélő és francia felköltő (Wecker) óráim.

Videki rendelmények, nem különben pontos javítások gyorsan eszközöltetnek.

Uj órák és javítások egy évi jótállás mellett.

BABOS SÁNDOR, órász.

(394) (4-6)

Karácsoni és újévi

ajándékok

TAUFFER JÁNOS czukrázatában Kolozsvárrt.

Bátor vagyok a n. érd. közönség figyelmét ez úttal is felhívni „ka-
rácsoni és újévi ajándék”-jaimra, melyek kitünő szépség és ol-
csóság tekintetében a köz-elismerést több évek óta kivívták, s Kolozs-
várrt csak nálam kaphatók; jelesen: minden fajta liqueur, már-
cipán, hab- és mandula-confectek, dragánt chokoládé- és
czukor-figurák; kész karácsoni fák különböző árban; ko-
sarak, szatulok, puchetok, bubák, gyümölcsök s még
sok más karácsoni galyakra aggatni szokott czuckerlik. Mind-
ezek a legjutányosabb árakban.

TAUFFER JÁNOS, czukrász.

(393) (5-6)

Karácsoni és újévi

ajándokul a magyar, német és francia irodalom

ujabb termékeiből

ifjúsági iratok, képes és diszkiadású művek, ugy

katholikus és protestánsok számára, egyszerű és legcsinosabb bársony kötésben.

Ugyanott kaphatók 60 krtól 10 frtig

fénykép albumok

hozza való KÉPEK darabja 15 kr., 12 darab 1 ft 50 kr., 24 darab

2 ft 50 kr., és 50 darab 5 frtjával.

Legújabb és kedveltebb ZENEDARABOK hetenként érkeznek.

(393) (5-6)

Sajtolt élesztő

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban

pontosan teljesíttetnek

Steiner és Dahinten.

(393) (5-6)

fontja kapható 45 krért helyt

az alólírtak szesz- és élesztő gyá-
rában.

Megrendelések minden irányban